

Helsinki 29.9.2016

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valvira

Asia: Vanhusten, vammaisten ja sairaiden huono kohtelu

Tämän vuoden keväällä julkistettiin Valviran tutkimus sekä *Heidi Sipiläisen* väitöstutkimus vanhusten huonosta kohtelusta laitoshoidossa. Tilanne näyttää tutkimusten valossa hälyttävältä.

Sittemmin on ilmestynyt artikkeli ”Vanhuksia kohdellaan kaltoin myös kotona” (HS 15.6.2016). Asian johdosta on haastateltu Turvallisen vanhuuden puolesta – Suvanto ry:n toiminnanjohtajaa. Nyt syksyllä on pahoiteltu lehdistössä sairaanhoitoon ja varsinkin päivystykseen liittyviä kohtuuttomuuksia.

Vanhusten huono kohtelu ei ole uusi asia. Sitä on tapahtunut vuosikymmenten ajan. Koulutus, tiedotus ym. lempeät keinot eivät ole vähentäneet huonoa kohtelua. Henkilöstö vetoaa mm. kiireeseen, mutta se selittää ongelmaa vain osittain. Kyse lienee enemmänkin asenteista. Asian kertominen ystävällisesti vanhukselle tai sairaalle ei vie enempää aikaa kuin, että se kerrotaan epäystävällisesti. Jos taas kyse on henkilöstövajeesta, ongelma selvinnee työajan tarkkailulla ja asiallisella henkilöstömitoituksella. On laitoksia ja poliklinikoita, joissa asiat sujuvat hyvin. On taas laitoksia, missä tämänhetkiset toimet, laitosten omavalvontakaan, eivät tuo tulosta parempaan. **Näin siksi, että ei ole sanktioita käytettävissä.**

Muutos parempaan tulee saada aikaan.

Vanhusten hoito on vaikeaa työtä, eivätkä kaikki alalle päätyneet ole siihen riittävän motivoituneita. Usein epäasiallinen käytös on tietyn henkilön tapa toimia, ei välttämättä koko henkilöstön.

Valviralla on oikeus ohjeistaa toimintaa. Ellei ohjeistus tuota hyvää tulosta, on **harkittava muutoksia lainsäädäntöön.**

Erilaisissa hoitotilanteissa esiintyviä kaltoinkohteluja tulisi tarvittaessa tarkastella myös **rikoslain puitteissa**. Vanhusten, vammaisten ja sairaiden osalta tulisi päätyä siihen, että **huonoa kohtelua, varsinkin pidempään jatkunutta, ryhdytään arvioimaan rikoslain mukaan**. Näin siitä riippumatta, missä avutonta henkilöä hoidetaan. Kaltoinkohtelua tapahtuu kotonakin, jopa omaisten toimesta. Henkilön avuttomuus ja heikko puolustuskyky tulisi huomioida rikoksen tunnusmerkkejä ja tuomioita määriteltäessä. Syytekyynnys voisi olla yleistä käytäntöä alhaisempi.

Vaikeita tilanteita ajatellen, saattaisi olla tarpeen harkita myös muutoksia **työsopimussäädöksiin.**

Valtakunnalliset Eläkeläisjärjestöt VENK ry esittää, että asiaa ryhdytään selvittämään ja tilanteita parantamaan myös edellä esitetyin keinoin.

Helsinki 26.9.2016

Sirkka-Liisa Tarjamo
puheenjohtaja
Ratakuja 4 B 35, 01300 Vantaa
050 5766981
sirkka-liisa.tarjamo@kolumbus.fi

Elsi Torn
sihteeri